

Regeringens skrivelse

1984/85: 223

med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1984;

beslutad den 6 juni 1985.

Regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll samt överlämnar en i utdraget angiven redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1984.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

MATS HELLSTRÖM

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1985-06-06

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom

Föredragande: statsrådet Hellström

Skrivelse med redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten år 1984

Den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel kontrolleras av statsmakterna.

Tillverkning och tillhandahållande av krigsmateriel regleras genom lagen (1983: 1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m. m. och förordningen (1983: 1036) i samma ämne. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1984. Lagen ersatte därvid äldre lagstiftning från år 1935.

I lagen föreskrivs att tillverkning av krigsmateriel inte får ske utan regeringens tillstånd. Vidare krävs tillstånd för att försälja, utbjuda mot vederlag eller förmedla krigsmateriel, uppfinning avseende krigsmateriel och metod för tillverkning av sådan materiel. Regeringen får förena tillståndet med villkor samt med kontroll- och ordningsbestämmelser.

För att möjliggöra kontroll av tillverkning och försäljning av krigsmateriel inrättades år 1935 krigsmaterielinspektionen (KMI), som är knuten till utrikesdepartementets handelsavdelning. Som ett led i kontrollarbetet är företagen skyldiga att till KMI avge deklARATIONER rörande tillverkning resp. försäljning av krigsmateriel. För tillverkare gäller att deklARATION över leveranser och mottagna order skall insändas senast en månad efter utgången av varje kalenderkvartal. För försäljare gäller att deklARATION skall insändas senast en månad efter varje kalenderhalvårs utgång.

Statliga myndigheter såsom affärsverket FFV står inte under KMI:s kontroll och har ingen redovisningsskyldighet enligt nyss angivna lag. KMI får ändå årligen uppgifter om de statliga tillverkarnas export för att kunna ta fram en rättvisande statistik avseende svensk krigsmaterielexport.

På grundval av uppgifterna från företagen upprättar KMI statistik. Detta sker på årsbasis och arbetet med statistiken är med hittillsvarande rutiner slutfört fyra till fem månader efter kalenderårets slut. Arbeta pågår f. n. för

att föra över företagens rapportering m. m. till ADB. Härigenom kommer tiden för att ta fram statistik etc. att kunna förkortas.

I Sverige råder sedan länge ett generellt förbud mot export av krigsmateriel. Regeringen kan dock medge undantag (dispens) från förbudet. Att en viss utförsel på detta sätt tillåts har sin grund i nödvändigheten av att kunna upprätthålla en hög självförsörjningsgrad med avseende på krigsmateriel.

Reglerna om krigsmaterielexport återfinns i lagen (1982: 513) om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m. m. och dithörande förordning (1982: 1062). Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1983.

Genom utförsellagen krävs sålunda tillstånd till utförsel av varor som utgör krigsmateriel. Bestämmelser om vad som avses med krigsmateriel finns i den nyssnämnda förordningen. Tillstånd krävs också om en tillverkare av krigsmateriel vill till någon utom riket upplåta eller överlåta tillverkningsrätt m. m. till materielen. Vidare krävs tillstånd för att inom riket bedriva militärt inriktad utbildning av utländska medborgare.

Beslut i ärenden rörande dispens från utförsel förbudet fattas som nyss sagts av regeringen. Regeringsärendena bereds av KMI. Nära samråd sker därvid med utrikesdepartementets politiska avdelning och i vissa fall med försvarsdepartementet. I ärenden av mindre vikt har utrikeshandelsministern bemyndigats att fatta dispensbesluten.

Riksdagen har år 1971 (prop. 1971: 146, UU 21, rskr 343) fastslagit och sedermera genom godkännandet av proposition med förslag till lag om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m. m. bekräftat de riktlinjer som skall ligga till grund för tillståndsprovningen (prop. 1981/82: 196, UU 26, rskr 345).

Export av krigsmateriel aktualiserar ständigt problem av principiell karaktär och tillståndsprovningen innebär ofta en synnerligen grannlaga uppgift. Det är inte möjligt att utforma riktlinjer för tillståndsprovningen så att alla svårigheter i tillämpningen kan undanröjas. Det är därför naturligt att provningen av de enskilda tillståndsärendena tillmäts särskild betydelse. Enligt 10 kap. 6 § regeringsformen (RF) skall regeringen i utrikesärenden av större vikt överlägga med utrikesnämnden före avgörandet, om så kan ske. Vissa utförselärenden rörande krigsmateriel är av den arten att överläggning med nämnden erfordras. Även om inte sådana överläggningar behövs, har det likväl ansetts önskvärt att provningen av vissa enskilda dispensärenden ges en bredare förankring än i regeringen. Tanken har därför vid flera tillfällen framförts på att skapa ett lämpligt samrådsforum för krigsmaterielärenden.

Riksdagen beslutade år 1984 på grundval av propositionen (1984/85: 82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport att en rådgivande nämnd i krigsmaterielexportfrågor skulle inrättas (UU 1984/85: 5, rskr 61). Nämnden har börjat sin verksamhet under innevarande år. Tillkomsten av en sådan nämnd innebär dels att omfattningen av ärenden som görs till föremål för ökat samråd har breddats, dels att utrikesnämnden kan avlastas vissa ärenden, dock självfallet inte i den mån regeringen enligt grundlagen har att överlägga med nämnden före avgörandet.

I nyssnämnda proposition uttalade regeringen också sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Härigenom skulle riksdagen förse med en samlad information om krigsmaterielexporten samtidigt som underlag skulle ges för en breddning av den allmänna debatten.

I enlighet härmed har inom KMI utarbetats en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten under år 1984. Redogörelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Av den statistiska redovisningen framgår att beviljade utförselutstånd år 1984 i volym ligger 5,4 % högre än år 1983 men lägre än år 1982.

I fast penningvärde ökade den faktiska utførseln från Sverige förra året med 24,8 %. Skillnaden mellan ökningen i tillståndsgivning och faktisk utförsel illustrerar svårigheten att från ett enstaka år dra några slutsatser beträffande krigsmaterielexportens utvecklingstendenser. Den tid som förflyter från det att utförselutstånd givits till dess att materielen faktiskt levereras varierar kraftigt från materiel till materiel och kan i vissa fall uppgå till flera år. Detta ger ibland upphov till stora skillnader mellan värdet av givna tillstånd och av faktisk utförsel. Krigsmaterielexportens andel av den svenska totalexporten uppgick år 1984 till 0,90 %. Denna relation ligger strax under genomsnittssiffran för hela 1970-talet som uppgick till 0,92 %.

Sedd över tiden ligger sålunda den svenska krigsmaterielexporten på en mycket stabil nivå, omkring en procent av Sveriges totala export.

Vad gäller krigsmaterielexportens geografiska spridning kan konstateras att Sverige under lång tid har sålt krigsmateriel till ett fyrtiotal länder. Årligen tillkommer något land, något annat faller bort som mottagarland men i stort är kundkretsen stabil. Uppdelade på regioner dominerar Västeuropa med cirka hälften av värdet av leveranserna under år 1984. Av de västeuropeiska länderna har ökningstakten varit mest markant när det gäller de nordiska länderna.

Som allmän kommentar vill jag dock anföra att den ökning av exporten till Västeuropa som har skett under år 1984 inte förändrat handelsmönstret med avseende på de enskilda länderna. Vapen och ammunition är den dominerande kategorin. Denna kategori omfattar ett rikt register av den vapen- och ammunitionstillverkning som finns i Sverige. Även krut- och sprängämnen samt "övrig materiel", vilken innefattar bl. a. elektronisk apparatur, är betydelsefulla exportposter på den västeuropeiska marknaden.

En hög självförsörjningsgrad när det gäller försvarsmateriel ingår som ett viktigt led i den svenska säkerhetspolitiken. På viktiga försvarsmaterielområden måste därför Sverige ha en inhemsk produktionskapacitet. Här om råder en bred enighet. Det svenska försvaret är emellertid en alltför liten avnämare för att den inhemska industrin skall kunna få den bredd och effektivitet som är nödvändig. De svenska försvarsbeställningarna kan exempelvis i regel inte ge kontinuitet i produktionen. Vi måste därför tillåta en export av försvarsmateriel från Sverige för att kunna hålla uppe

produktionskapaciteten och den tekniska utvecklingsnivån. Även härom råder en bred politisk enighet. Men villkoret är då att detta sker med en betydande restriktivitet och i enlighet med de riktlinjer som riksdagen har uppställt.

Allvarliga misstankar har under det senaste året riktats mot att en del försvarsmaterielleveranser från Sverige icke skett i enlighet med dessa riktlinjer. Misstankarna gäller leveranser sedan 1970-talet. Ett omfattande utredningsarbete har därför sedan en tid pågått för att i detalj klarlägga dessa förhållanden. Enligt vad jag inhämtat bedrivs utredningarna i fråga skyndsamt och med stor omsorg.

När resultatet av detta arbete föreligger kommer jag att redovisa de åtgärder som kan visa sig vara påkallade. Men jag vill redan nu med skärpa framhålla att det är ett oeftergivligt krav att företagen respekterar och följer den lagstiftning och de regler för vapenexporten som skärptes så sent som år 1983.

Jag hemställer att regeringen

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag har anfört i det föregående.

dels till riksdagen överlämnar redogörelsen för den svenska krigsmaterielexporten år 1984.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar i enlighet med hans hemställan.

Svensk krigsmaterielexport år 1984

Allmän bakgrund

Krigsmaterielinspektionen (KMI) följer noga utvecklingen av den svenska tillverkningen, försäljningen och exporten av krigsmateriel. De företag som har tillstånd att bedriva verksamhet på krigsmaterielområdet – f. n. omkring 120, varav ett sextiotal är aktiva – är skyldiga att lämna uppgifter i olika hänseenden till KMI. Detta material jämte uppgifter som inspektionen tar fram på annat sätt analyseras och bearbetas inom KMI. Den statistik som därvid tas fram har tidigare presenterats endast för regeringen i inspektionens årsberättelse som normalt avlämnas under juni månad. I propositionen (1984/85:82) om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport uttalade regeringen sin avsikt att varje år lämna riksdagen en redogörelse för den svenska krigsmaterielexporten. Mot denna bakgrund har föreliggande promemoria utarbetats.

Utförelsetillstånd

I budgetpropositionen lämnar utrikesdepartementet varje år uppgift om värdet av de utförelsetillstånd som har utfärdats under föregående kalenderår.

Antalet inkomna utförelseärenden har under senare år legat mellan 1 500 och 2 000. Den övervägande delen av dessa har gällt utförelse av enstaka vapen och annan krigsmateriel av ringa omfattning. Beslut om utförelsetillstånd fattas av regeringen. I ärenden som inte avser utförelse i större omfattning eller inte är av större vikt får det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om utförelse av krigsmateriel meddela sådant tillstånd. I värde räknat har ca 95 % av krigsmaterielexporten skett efter regeringsbeslut.

Tabell 1. Utförelsetillstånd (försäljningar) av krigsmateriel under åren 1980–1984.

År	Totalt värde mkr.	Härav reg. beslut mkr.	% av totalvärdet	Antal reg. beslut
1980	2021,9	1919,5	95	121
1981	1 542,3	1 445,7	94	166
1982	1 930,9	1 838,6	95	178
1983	2 017,3	1 915,6	95	153
1984	2 241,1	2 145,4	96	204

Av tabell 2 (på nästa sida) framgår att den sammantagna volymen av beviljade utförelsetillstånd ökat med 5,4 % under år 1984. Som tabellen också utvisar ligger värdet av beviljade tillstånd dock lägre än under år 1982.

Tabell 2.Utförseltillstånd (försäljningar) av krigsmateriel under åren 1980-1984 i löpande priser och i 1968 års prisnivå¹ jämfört den procentuella volymförändringen.

År	Värde i löpande priser mkr.	Värde i 1968 års priser mkr.	Volymförändring %
1980	2 021,0	754,7	+11,0
1981	1 541,5	524,2	- 30,5
1982	1 930,9	585,1	+11,6
1983	2 017,5	540,8	- 7,5
1984	2 241,1	570,2	+ 5,4

¹Vid prisomräkningen har SCB:s allmänna exportprisindex för verkstadsprodukter använts.

Faktiska leveranser

Det förekommer många olika uppgifter om det årliga värdet av svensk krigsmaterielexport. KMI:s statistik grundar sig på de uppgifter inspektionen tar in direkt från varje exportföretag rörande värdet av levererad materiel.

Tabell 3 visar värdet i miljoner kronor av svensk krigsmaterielexport under den senaste tioårsperioden såväl i löpande priser som i 1968 års prisnivå. Av tabellen framgår även krigsmaterielens andel av Sveriges totala export.

Tabell 3. Värdet av svensk krigsmaterielexport under åren 1975-1984 i löpande priser och 1968 års prisnivå², m. m.

År	Sveriges totala export mkr.	Krigsmaterielexport			
		löpande priser mkr.	andel av totala exporten %	1968 års priser mkr.	volymförändring %
1975	72 012	536	0,74	315	-
1976	80 195	502	0,62	266	-15,5
1977	85 680	695	0,82	338	+27,1
1978	98 161	905	0,92	395	+16,8
1979	118 030	1 671	1,41	677	+71,4
1980	130 800	2 078	1,50	775	+14,5
1981	144 523	1 697	1,17	577	-25,5
1982	167 975	1 588	0,95	481	-16,6
1983	210 310	1 658	0,79	444	- 7,7
1984	242 500	2 178	0,90	554	+24,8

²Vid prisomräkningen har SCB:s allmänna exportprisindex för verkstadsprodukter använts.

Krigsmaterielens andel av vår totala export ökade för år 1984 med 0,11 procentenheter eller från 0,79 % år 1983 till 0,90 %. Andelen för år 1984 ligger något under genomsnittssiffran för 1970-talet som var 0,92 %.

Som alltid gäller att förändringar från ett år till ett annat inte ger underlag för några mer långsiktiga bedömningar av utvecklingstendenser. Av tabellen framgår dock att den svenska krigsmaterielexporten, sedd över tiden, ligger på en stabil nivå, omkring en procent av Sveriges totala export.

En jämförelse av tabellerna 1, 2 och 3 ger vid handen att det sammantagna värdet av beviljade utförseltillstånd under ett år kan skilja sig avsevärt från värdet av faktiska leveranser under samma år.

Ställnaderna har flera orsaker. Tillstånden gäller inte för leveranser under ett visst kalenderår utan kan beröra flera, antingen genom ett ursprungligt beslut eller genom ett eller flera förlängningsbeslut. När leverans till följd av ett tillstånd kan komma att äga rum är således inte helt förutsebart till visst år. Sådana "ackumulerade" leveranser kan alltså ge starka effekter på ett enskilda år. Effekterna kan även förstärkas av uppkomna kostnadstillägg. Vid senareläggning av leveranser kan exportvärdet också påverkas av kursutvecklingen. De faktorer som på detta sätt påverkar exportsiffran för ett givet kalenderår följer oftast större affärsavslut. För år 1984 uppgick bara kursvinsterna till över 100 milj. kr.

Krigsmaterielens fördelning

Ser man till olika kategorier inom begreppet krigsmateriel är huvudområdet vapen och ammunition det som dominerar den svenska krigsmaterielexporten. För år 1984 svarar den för drygt tre fjärdedelar. Enstaka år, t. ex. år 1979, har andelen sjunkit, närmast till följd av – som år 1979 – fartysleveranser till relativt höga värden, eller försäljningar av flygplan som under de tidigare åren av 1970-talet. Fördelningen framgår av tabell 4.

Tabell 4. Värdet av svensk krigsmaterielexport i milj. kr. under åren 1975–1984 fördelat på sex olika huvudområden.

	1975	1976	1977	1978	1979
a) Vapen och ammunition (inkl. för jakt och sport)	261,7	225,4	340,8	638,8	1 114,3
b) Krut- och sprängämnen samt vissa tändmedel (inkl. för civilt bruk)	32,0	35,6	32,4	45,1	39,7
c) Pansrade fordon jämte utrustning	20,7	23,8	21,8	3,6	0,7
d) Krigsfartyg jämte utrustning	–	–	–	–	326,1
e) Militära luftfartyg och delar därtill samt fallskärmar	46,6	110,3	82,9	27,8	50,2
f) Övrig materiel	175,3	107,3	217,5	189,8	140,4
Summa	536,3	502,4	695,4	905,1	1 671,4

	1980	1981	1982	1983	1984
a) Vapen och ammunition (inkl. för jakt och sport)	1 588,0	1 364,1	1 156,1	1 151,1	1 640,7
b) Krut- och sprängämnen samt vissa tändmedel (inkl. för civilt bruk)	44,9	53,0	103,1	117,8	137,0
c) Pansrade fordon jämte utrustning	9,6	6,7	7,4	6,5	1,2
d) Krigsfartyg jämte utrustning	101,2	–	–	–	–
e) Militära luftfartyg och delar därtill samt fallskärmar	35,8	30,2	62,9	51,8	101,9
f) Övrig materiel	298,4	243,0	258,2	330,9	297,2
Summa	2 077,9	1 697,0	1 587,7	1 658,1	2 178,0

Kategorin övrig krigsmateriel omfattar bl. a. övningsmateriel, radar, underhålls- och tillverkningsutrustning samt – en växande andel – elektronik.

Geografisk spridning

Den i föregående tabeller redovisade totala omfattningen av krigsmaterielexporten och vad den huvudsakligen består av kompletteras i följande sammanställningar av dess destinationer, dels till skilda regioner under en 10-årsperiod, dels till varje enskilt land för år 1984.

Tabell 5. Krigsmaterielexportens fördelning på regioner i procent av värdet under åren 1975-1984.

	1975	1976	1977	1978	1979
Europa (väst) ³	70	79	68	54	56
Nordamerika	3	3	5	2	2
Sydamerika	1	1	2	5	2
Asien	20	15	25	36	39
Afrika	6	2	0	3	1
Oceanien	0	0	0	0	0
Europa (öst)	0	0	0	0	0
Antal länder	34	39	37	38	39

	1980	1981	1982	1983	1984
Europa (väst) ³	55	62	52	48	50
Nordamerika	1	1	8	7	7
Sydamerika	6	0	0	2	8
Asien	27	33	32	30	19
Afrika	10	2	6	12	15
Oceanien	1	1	2	1	1
Europa (öst)	0	0	0	0	0
Antal länder	43	37	43	41	42

³ Västeuropa plus Jugoslavien.

Av tabell 5 framgår att Västeuropa har ökat sin andel som mottagare av svensk krigsmaterielexport från 48 till 50 % mellan åren 1983 och 1984 medan Asien gått ned från 30 till 19 % under samma period. Sydamerika har ökat från 2 till 8 %. Inte heller av denna jämförelse mellan två enstaka år kan några säkra slutsatser om trender dras. Tabellen i sin helhet visar snarare endast att tämligen starka fluktuationer kan förekomma.

Tabell 6. Exporten i tkr. av krigsmateriel år 1984 fördelad på länder (inom parentes exporten år 1983).

Amerikas Förenta Stater	123 641	(62 238)
Argentina	35 255	(-)
Australien	26 848	(13 983)
Barbados	60	(-)
Belgien	1 855	(13 512)
Brasilien	44 941	(1 367)
Bulgarien	1 673	(-)
Canada	32 310	(45 229)
Danmark	85 045	(79 348)
Ecuador	49 102	(-)
Finland	108 840	(53 393)
Frankrike	24 927	(52 497)
Förbundsrepubliken Tyskland	55 120	(101 330)
Gabon	6 330	(-)
Grekland	564	(7 261)
Hongkong	34	(-)
Indien	53 986	(131 900)
Indonesien	69 072	(24 728)
Irland	13 103	(16 026)
Island	75	(52)
Italien	298 325	(159 266) ⁴
Japan	39 085	(44 143)
Jugoslavien	39 357	(37 952)
Luxemburg	48	(97)
Malaysia	63 742	(100 157)
Nederländerna	12 975	(10 495)
Nigeria	293 740	(196 769)
Norge	135 801	(60 888)
Nya Caledonien	15	(48)
Nya Zeeland	596	(584)
Pakistan	6 545	(48 716)
Peru	113	(32 361)
Portugal	4 719	(4 512)
Rumänien	285	(-)
Schweiz	16 436	(83 987)
Singapore	187 926	(122 417)
Spanien	34 707	(239)
Storbritannien	182 112	(64 820)
Tunisien	16 023	(309)
Tyska Demokratiska Republiken	8	(6)
Venezuela	36 916	(-)
Österrike	75 671	(43 305)
Summa	2 177 926	

⁴ Siffrorna i denna redogörelse har, beträffande de uppgifter som hämtats ur 1983 års statistik, reviderats avseende exporten till Italien. På grund av eftersläpning i statistiken har ca 95 milj. kr. kommit att bokföras på år 1984 trots att den faktiska exporten hänförs till år 1983. I föreliggande redogörelse har detta belopp rätteligen lagts till 1983 års siffror.

Exporten omfattade under år 1984 alltså 42 länder (år 1983 var antalet 41). Till länder med små värden har exporten huvudsakligen bestått av enstaka skjutvapen och ammunition för jakt eller sport.

Exporten till de nordiska länderna har ökat betydligt som framgår av tabell 6. Sammantaget är ökningen 136 milj. kr. Andra länder som visar en stark ökning under år 1984 i förhållande till föregående år är Spanien, Storbritannien och Österrike medan däremot Frankrike, Västtyskland och Schweiz minskat.

Vidare framgår av tabell 6 att värdena för de länder i Asien som under år 1984 mottagit svensk krigsmaterielexport i allmänhet har minskat. Leveranserna till Indonesien är ett fullföljande av åtaganden som hänger samman med tidigare luftvärnsförsäljningar.

För Nordamerikas vidkommande kan noteras att exporten till USA fördubblats medan exporten till Canada har sjunkit.

I Sydamerika har i förhållande till år 1983 flera länder tillkommit som köpare av svensk krigsmateriel. Det gäller Argentina, Ecuador och Venezuela. Exporten till dessa länder består i allt väsentligt av luftvärnsutrustning.

I Afrika intar Nigeria en fortsatt dominerande ställning. Liksom år 1983 utgörs exporten av artillerimateriel.

Försäljning av tillverkningslicenser

Under år 1984 har regeringen i sex fall lämnat tillstånd till upplåtelse av tillverkningsrätt utom riket. Två av dessa gäller för tillverkning i Schweiz och vardera ett för tillverkning i Japan, Canada, Brasilien och Förbundsrepubliken Tyskland.

Prövningen av licensärenden sker i allt väsentligt på samma grannliga sätt som när det gäller export av hårdvara. Därvid görs en genomgång av relevanta delar av licensavtalet, varvid särskild vikt fästs vid frågor rörande omfattningen av licensen, tidsaspekter, reexportklausuler m. m.

Större exporterande företag

Det finns f. n. ca 50 exportörer av krigsmateriel. Av dessa är ca 20 mindre företag med tillstånd att handla med jakt- och sportskyttevapen. Under år 1984 har 20 företag exporterat för mer än 1 milj. kr.

De dominerande företagen är AB Bofors och affärsverket FFV. Bofors är det ojämförligt största. Tillsammans svarar de två företagen för drygt 80 % av den svenska krigsmaterielexporten under år 1984. Philips Elektronikindustrier kommer närmast efter dessa båda dominerande tillverkare. Som nummer fyra i storleksklassen 50 till 100 milj. kr. återfinns försvarets materielverk. Sex företag har exporterat för mellan 10 och 30 milj. kr. Det är FFV Underhåll, FFV Norma AB, Volvo Flygmotor AB, Saab-Scania AB, Lindesbergs Industri AB och Ericsson Radio Systems AB. De övriga exportörerna är Contraves Svenska AB, Air Target Sweden AB, Bofors Aerotronics AB, AB Hägglund & Söner, Saab Training Systems AB, S A Marine AB, SATT Electronics AB, FFV Allmateriel AB, Winchester Scandinavia AB och AB Bastmans Auktioner.

Tillsammans svarade dessa 20 företag för 99,9 % av den svenska krigsmaterielexporten år 1984.

